

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD

ZITTING 2020-2021

19 JANUARI 2021

VRAAG OM UITLEG

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
van dinsdag 19 januari 2021

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: mevrouw Carla Dejonghe, voorzitter, mevrouw Els Rochette, mevrouw Cieltje Van Achter, de heer Arnaud Verstraete

Andere leden: de heer Fouad Ahidar, de heer Jan Busselen

Verontschuldigd: mevrouw Bianca Debaets

INHOUD

1. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van de heer Jan Busselen aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, met betrekking tot afbouw basisondersteuningsbudget

Vraag om uitleg van de heer Jan Busselen aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, over de afbouw basisondersteuningsbudget

De heer Jan Busselen (PVDA): Vorige week maandag konden we lezen dat de Vlaamse Regering doorzet met de geplande afbouw van het basisondersteuningsbudget (BOB) voor personen met een handicap. De regering-Jambon heeft op 23 december 2020 het besluit daarover goedgekeurd. Nochtans had de Raad van State de dag voordien een vrij vernietigend advies afgeleverd. Volgens de Raad van State verlaagt de regering het beschermingsniveau dat wordt geboden en is er sprake van een aanzienlijke achteruitgang die niet verantwoord is door redenen van algemeen belang.

De Vlaamse Regering wil de verschillende zorgbudgetten omvormen tot een eengemaakt zorgbudget. In de aanloop naar dat eengemaakt zorgbudget wil Vlaams minister van Welzijn, de heer Wouter Beke, het bestaande BOB – een forfaitair bedrag van 300 euro dat personen met een handicap vrij kunnen inzetten – laten uitdoven vanaf 1 januari 2021.

De Raad van State leverde een vernietigend advies af omdat het BOB wordt afgebouwd zonder te voorzien in een alternatief. Het beschermingsniveau wordt door deze wetgeving verlaagd. De Raad van State noemt de verlaging aanzienlijk. Om zo'n verlaging te rechtvaardigen, moeten er volgens de Raad redenen van algemeen belang zijn. De geplande hervorming kan zo'n reden zijn, maar die hervorming is er nog niet en wordt ook niet meteen in het vooruitzicht gesteld. De conclusie is dan ook dat de aanzienlijke achteruitgang niet verantwoord is door redenen van algemeen belang. Dat is voor de Raad voldoende om de rest van de plannen niet verder te onderzoeken. Ondanks het advies van de Raad van State heeft de Vlaamse Regering op 23 december 2020 het licht op groen gezet voor de afbouw van het BOB.

In september 2020 hadden wij een zeer interessante discussie over het structurele gebrek aan ondersteuning voor mensen met een handicap, over niet weggewerkte wachtlijsten, onderraportering van het probleem en over gezinnen die 3 of 4 jaar op een wachtlijst staan voor een persoonsvolgend budget (PVB) en sommigen zelfs 19 jaar wachten.

Niemand hier twijfelt aan de pijnlijke situatie waarin mensen met een handicap in Brussel zich bevinden en vooral aan het uitblijven van een gepast beleid dat tegemoet komt aan de noden. In plaats van stappen vooruit te zetten lijken we stappen naar achter te zetten.

Was de collegevoorzitter op de hoogte van deze beslissing van de Vlaamse Regering? Heeft ze reeds contact gehad met Vlaams minister Wouter Beke over deze beslissing? Wat is de impact van deze beslissing om het BOB af te bouwen op de Brusselse gezinnen die gebruik maken van deze steun? Om hoeveel mensen gaat het? Heeft de collegevoorzitter stappen ondernomen om het wegvallen van deze ondersteuning op te vangen en een alternatief te bieden voor mensen die nu zonder een basisondersteuningsbudget vallen?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Zoals de heer Jan Busselen aangeeft, nam de Vlaamse Regering binnen haar bevoegdheden een beslissing waarmee een aantal zaken binnen de Vlaamse Sociale Bescherming aangepast worden, met name het BOB.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie was niet op de hoogte van de beslissing van eind december. De beslissing geeft uitvoering aan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering, waarin werd aangekondigd dat het BOB als concept zou verdwijnen.

Concreet betekent de beslissing dat de toepassing van het BOB verengd en gedeeltelijk bevroren wordt. De instroom van personen met een integratietegemoetkoming wordt vanaf 1 januari 2021 stopgezet. De federale integratietegemoetkoming is een tegemoetkoming die bedoeld is als compensatie voor de bijkomende kosten die een persoon met een handicap heeft om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijke leven.

Vanaf 1 januari 2021 kunnen nog een aantal categorieën een BOB krijgen. Het gaat om mensen die vrijwillig hun PVB omzetten naar een BOB en naar rechtstreeks toegankelijke hulp. Ook kinderen of jongeren die recht hebben op het groeipakket of op bijkomende kinderbijslag op basis van 12 punten op de medisch-sociale schaal en die geen beroep doen op niet-rechtstreeks toegankelijke hulp kunnen nog een BOB krijgen.

Wat betreft de impact van de beslissing voor de Brusselse gezinnen, wordt er niet geraakt aan verworven rechten. Iedereen die al gebruik maakt van het BOB, zal dat ook in de toekomst behouden. In 2019 maakten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 1.400 mensen gebruik van het BOB. Hiervan waren 1.276 personen jonger dan 26 jaar en 124 ouder dan 26 jaar. Bij de min 26-jarigen krijgen 1.053 kinderen en jongeren een BOB op basis van hun recht op verhoogde kinderbijslag. Van de plus 26-jarigen zijn 101 personen tussen de 26 en de 44 jaar. Zij krijgen het recht op basis van hun integratietegemoetkoming. Deze mensen behouden het BOB, ook in de nieuwe regelgeving.

Er is natuurlijk wel een impact op personen die in de toekomst gebruik zouden kunnen maken van het systeem. Voor wie nog geen gebruik maakt van het BOB is de impact van het verdwijnen van het BOB grotendeels dezelfde als deze voor Vlamingen met een handicap. Zo zal er een stijging zijn van het aantal mensen dat geen beroep meer kan doen op het BOB, zoals meerderjarigen met een integratietegemoetkoming. De Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin vreest dat hierdoor de wachtlijst voor een PVB zal aangroeien. Een langere wachtlijst wil ook zeggen dat volwassen personen met een handicap langer wachten op een PVB zonder financiële steun.

Zoals gezegd was de VGC niet op voorhand op de hoogte van deze beslissing. Wij hebben contact opgenomen met de Vlaamse Gemeenschap en met Vlaams minister Wouter Beke om onze bezorgdheden en openstaande vragen over de toepassing van de vernieuwde regelgeving in Brussel kenbaar te maken en vragen om hierover het gesprek aan te gaan.

Het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg onderzoekt momenteel – met subsidies van de VGC – de situatie van personen met een beperking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het algemeen, dus niet beperkt tot zij die een BOB krijgen. De resultaten van dit onderzoek zullen zoals eerder aangegeven in deze commissie het toekomstige VGC-subsidiebeleid inzake personen met een handicap vormgeven en het materiaal vormen om het gesprek met de Vlaamse overheid aan te gaan.

De heer Jan Busselen (PVDA): Het is goed dat de collegevoorzitter onze bezorgdheden kenbaar heeft gemaakt. Wij wachten vol ongeduld op de resultaten van de onderzoeken, waaruit zal moeten blijken hoeveel mensen er nood hebben aan een BOB. Ook in Brussel waren er wachtlijsten. De beslissing van de Vlaamse Regering zal waarschijnlijk ook een impact hebben op de situatie in Brussel, maar de collegevoorzitter blijft vaag over de precieze gevolgen. Wanneer zullen we daar meer zicht krijgen op de volledige nood? Wanneer mogen wij de resultaten van die studies verwachten?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: De ondersteuning voor mensen met een handicap in Vlaanderen bestaat uit 2 componenten. Ofwel kunnen mensen een beroep doen op een BOB, een vast forfaitair bedrag om een aantal maandelijkse kosten mee te betalen. Ofwel krijgen mensen ondersteuning op maat. In Vlaanderen worden de voorzieningen niet langer gesubsidieerd, maar krijgen de mensen een bedrag waarmee ze naar een voorziening kunnen gaan. Hierdoor krijgen ze zelf meer de regie over de zorg. Nu werd beslist om het BOB af te schaffen.

Er zijn ongetwijfeld wachtlijsten voor mensen met een handicap. De cijfers daarover kunnen opgevraagd worden in het Vlaams Parlement. Die wachtlijsten zijn er overal. Er is geen enkele provincie die eraan ontsnapt. In Brussel is er inderdaad waarschijnlijk een onderschatting van het aantal rechthebbenden. Veel Brusselaars zoeken naar zorg buiten het Gewest, omwille van de tekorten die er in Brussel zijn in de ondersteuning voor mensen met een beperking. Veel rechthebbenden staan op de wachtlijst. Het is echter moeilijk te zeggen wat de impact van de beslissing over de afschaffing van het BOB zal zijn. De mensen die anders een BOB zouden vragen, zullen nu een PVB vragen.

Het onderzoek van het Kenniscentrum wordt dit voorjaar afgerond en zal opgevolgd worden in de werkgroep Brussel van het Vlaams Agentschap voor Personen met een handicap en zal ook aanleiding geven voor verdere beleidsopvolging met de Vlaamse Gemeenschap.
